

VårKultur 2015

Tema: Konst och konstigheter – estetiken i vår närmiljö

Sydkustens landskapsförbund r.f.
Kultursektorerna Åbo, Pargas och Kimitoön

Vi tackar:

Samarbetsparter och aktörer
Martha och Albin Löfgrens kulturfond
Svenska Kulturfonden
Centret för konstfrämjade i egentliga Finland

VårKultur 2015, Konst och konstigheter – estetiken i närmiljön

Bakgrund

VårKultur är ett samarbete mellan Sydkustens landskapsförbund r.f. och kultursektorerna i Pargas, Åbo och Kimitoön. Målet med satsningen, som startade 2007, är att lyfta fram ett tema och ordna olika evenemang, diskussioner och seminarier i anknytning till temat. Avsikten är att engagera och nå en bred publik samt att skapa gemenskap över kommungränserna utgående från kulturen. Det är givande och lärorikt att samarbeta kring ett gemensamt projekt där man har nytta av varandras kunskaper och kontakter. Tidigare teman för samarbetet har varit musik, litteratur, historia, berättande, "kultur för och med seniorer", "fotografering och fotokonst", "fest och kalas" samt "barn och böcker – läsglädje i vardagen".

Sydkusten fungerar som koordinerande instans och arbetsgruppen kompletteras med expertis inom det tema man valt. År 2015 var temat "Konst och konstigheter" och arbetsgruppen bestod förutom av representanter för kommunerna av bildkonstnärer och föreningar med anknytning till temat.

Konst och konstigheter

Temat "visuell konst" var brett och utmanande. Målet var att öppna upp den visuella konsten samt skapa forum för diskussion om offentlig konst och dess betydelse. Arrangörerna ville även inspirera till diskussion om estetiken i närmiljön och diskutera fult och vackert. Genom att be konstnärer ge visioner om platser som anses fula ville vi visa på konstens möjligheter. Allmänheten uppmanades också att se på närmiljön med nya ögon och även fundera på vad som eventuellt kunde göras för att skapa en intressantare, trevligare eller mera inspirerande omgivning.

Namnet "Konst och konstigheter" valdes delvis för att skapa en lockande titel för helheten men också för att avdramatisera konstbegreppet.

Arbetsprocess och arbetsgrupp

Temat var inspirerande och väckte stort intresse. Processen startade med en öppen idéverkstad i bildkonstnär Jan-Erik Anderssons hem "Life on a leaf". Därefter fortsatte idéverkstaden på Logomo i Åbo. 18 personer deltog och vid verkstaden utvecklades idéer, som senare också ledde till separata projekt med anknytning till temat. Vid mötet tillsattes följande arbetsgrupp:

Fia Isaksson, Pargas stad; Anna Edgren, Åbo stad; Solveig Friberg, Kimitoöns kommun; Reima Honkasalo, bildkonstnär; Hans G. Hästbacka, bildkonstnär; Eliisa Riikonen (fr.o.m. 1.1.2015 Sonja Tobiasson), Åbolands hantverk; Kerttu Raittila, Söderlångviks museum och Maria Pick, företagare. Lena Långbacka fungerade som sammankallare.

Arbetsgruppen träffades ungefär en gång per månad. Mötena var öppna även för andra än arbetsgruppens medlemmar och både bildkonstnärer och administratörer deltog enligt behov och möjlighet. Sydkustens praktikant Jimmy Lindberg deltog i några möten. I samband med mötena bekantade sig arbetsgruppen med Söderlångvik gård i Kimitoön, galleri Art Bank i Pargas och fotocentrum Peri i Åbo.

Förutom arbetsgruppens möten hölls kommunvisa möten och träffar med enskilda konstnärer och specifika samarbetspartners, bl.a. med Paola Fraboni från Sydkustens ordkonstskola, Stella Tiisala från Hantverksskolan Hanttis och Barnkonstskolan Pictura samt med Ulrika Grägg vid Stiftelsen för Åbo Akademi. Arbetsgruppen höll ett avslutande utvärderingsmöte 12.5.

Program

Allmänt

Programmet var mångsidigt och omfattande och erbjöd olika forum för diskussion kring konst och konstigheter i närmiljön. Vid utvärderingsdiskussionen konstaterades att programmet eventuellt sträckte sig över för lång tid (en dryg månad, 7.4-9.5) och att innehållet var rätt "spretigt". Å andra sidan nådde det rätt många och olika människor. Ett problem var att informationstidningen utkom redan 20 mars och att det är svårt att upprätthålla intresset hos allmänheten eftersom det man läser om i slutet av mars kan vara svårt att komma ihåg i maj.

Utgångspunkten var att offentlig konst väcker känslor. Målet var att skapa diskussion och engagera på bred front. Det lyckades relativt bra och de flesta händelserna lockade besökare. Arbetsgruppen kunde också konstatera att många diskussioner och processer sattes igång och att den visuella konsten fick extra synlighet via satsningen. På Kimitoön handlade årets VårKultur framför allt om att starta diskussioner och planera för framtiden. Bland annat fortsätter man planera att piffa upp busshållplatser i Kimitoön.

Specifika programhelheter

a) Sagans ljud, form och färg

Sydkustens ordkonstskola, Hantverksskolan Hanttis vid Åbolands hantverk och Barnkonstskolan Pictura skapade ett gemensamt konstverk utgående från ljud. Den interaktiva utställningen visades på biblioteket i Pargas. Samarbetet kring utställningen, där ordkonstskolan, Hanttis och bildkonstskolan gemensamt skapade konstverket upplevdes som en mycket positiv, intressant och lärorik process. Utställningen visades även på ett familjejippo i Pargas på första maj. Därefter placerades det permanent på biblioteket och kan användas av alla intresserade. Samarbetet inspirerade till att göra gemensamma projekt även i framtiden.

Konstintresserade elever med sina lärare på vernissage i Pargas bibliotek, 7.4.2015

b) DIY-tivoli i Pargas

Pargas stad öppnade DIY-tivoli (DIY=Do-it-yourself) under tiden 13-25.4 i en affärslokal i centrala Pargas. DIY-tivolit erbjöd hantverkstäder för alla åldrar i två veckors tid. Verkstäderna utgick från återanvändning av material och genomfördes delvis i samarbete med föreningar och institutioner. Skol- och daghemsgrupper inbjöds att delta i verkstäder dagtid och på eftermiddagar och kvällar ordnades öppna verkstäder.

Konceptet var mycket populärt och omtyckt och kommer sannolikt att få en fortsättning i någon form. Skolor och daghem deltog aktivt, program för barn och ungdom lockade även kvällstid, också de utlokaliserade verkstäderna. Det fungerade även bra att kursarrangörer förlade sina kurskvällar i tivolit. Det svåraste var att nå vuxna.

c) Så mycket vackrare – konstnärer visionerar.

Den största gemensamma satsningen under VårKultur 2015 var "Så mycket vackrare". Tre platser i de tre medverkande kommunerna valdes ut och fem konstnärer per plats inbjöds att göra visioner för hur platsen kunde se ut. Målet var att diskutera konstens möjligheter att göra vår omgivning trevligare, roligare, vackrare, mer spännande, tänkvärd eller uppseendeväckande. I varje kommun ordnades en diskussion där konstnärerna presenterade sina visioner efter en allmän inledning till temat. Förslagen ställdes ut och publicerades även på webben och allmänheten hade möjlighet att rösta på sitt favoritförslag. Bland de röstade lottades konstböcker ut.

De platser som valdes ut var taxistationen i Pargas, stadshusskvären i Åbo och muren vid Kemitrahuset i Kimito.

Pargas

Kimito

Åbo

De konstnärer som bidrog med visioner var:

Pargas: Hans G. Hästbacka, Arja-Maarit Puhakka, Anna Nyreen, Lasse Andersson och Helena Hartman

Åbo: Reima Honkasalo, Mirja Kalliokoski, Jenny Wiik, Tove Bornemann och Tatu Lertola

Kimito: Britt-Marie Smeds, Aurinkoinen Tulevaisuus ry/Tuula Nikulainen och Andréa Vannuchi, Veli-Pekka Lukka, Pia Holm och Pive Toivonen

Eftersom konstnärerna företrädde olika konstnärliga inriktningar var också förslagen mycket olika.

Förslagen presenterades enligt följande:

Pargas, Biblioteket: måndag, 13.4 kl. 14.30-16.00

Inledare: Bildkonstnär Jan-Erik Andersson

Kimito, Villa Lande: tisdag 14.4 kl. 14.30-16.00.

Inledare: Kulturchef Fia Isaksson

Åbo, Stadsbiblioteket, studion på torsdag, 16.4 kl. 14.30-16.00.

Inledare: Konstvetare Anna Perälä

Förslagen ställdes ut i Pargas stadsbibliotek, i Villa Lande i Kimito samt i Luckan i Åbo och allmänheten kunde rösta på sitt favoritförslag. Röstningsblanketter fanns i utställningslokalerna. Man kunde även bekanta sig med förslagen och rösta på www.varkultur.fi. Bland de röstade lottades konstböcker ut. Totalt lämnades 82 röster in, 58 på plats och 24 via webben. Satsningen väckte mest intresse i Pargas, både när det gällde diskussionen och i antalet röster. Svårast verkar det att nå Åboborna.

Projektet fick mycket positiv respons, både från allmänheten och från tjänstemän. Också konstnärerna gillade idén och uppskattade den lekfulla inriktningen på satsningen.

d) #konstochkonstigheter?

Målet med bildkampanjen #konstochkonstigheter var att engagera människor att uppmärksamma estetiken i omgivningen. Kampanjen gick ut på att få folk att skicka in bilder via sociala media, närmast Instagram och Facebook. Målet var att diskutera fult och vackert via dessa kanaler. Bland de som deltog lottades konstböcker ut. Kampanjen fick dock ytterst få deltagare. Måttlig diskussion kom igång på Facebook, på Instagram var nästan ingen aktivitet och inte heller möjligheten att skicka bilder per e-post lockade. Konstaterades att man måste satsa mera på en dylik kampanj och bland annat vara flera som laddar upp exempelbilder för att få spridning och för att öka intresset.

e) Gallerist för en dag

Till evenemanget "Gallerist för en dag" inbjöds samlare, konstnärer och andra intresserade att ställa till med galleri för en dag. 11 gallerister av olika slag ställde upp, de flesta av dem i Pargas. Det ordnades även öppet hus på AARK (ett nytt konstnärresidens) i Korpo och utekonstverket Barfotastigen presenterades. I Åbo ordnades konstguidning på museet "Ett hem".

Enligt den utvärdering som gjordes var de flesta galleristerna var mycket nöjda med evenemanget. Några var besvikna på att deltagarantalet var litet. Delvis berodde det på att det var mycket annat på gång den dagen och kanske också på att vi inte hade resurser att satsa så mycket på marknadsföring och de som själva satsade på informationsverksamhet också hade flera besökare.

En av galleristerna skrev efteråt ett kåseri som publicerades i Åbo Underrättelser:

SOLSIDAN KÄSERI

Att vara gallerist för en dag

» Siv Fagerlund skriver ett kåseri om att ställa ut sina samlade saker.

"Vill du bli gallerist för en dag?" frågades det slytigen i olika medier inom ramen för projektet "Vår kultur". Och hela nitti visade svarade omedelbart: ja tack, det vill jag så gärna!

Äntligen skulle jag få placera fram mina samlingar, ordna dem vackert och bjuda in intresserad publik. "Vad gör du med en sånka, om du ej får visa den?", säger Torve Jansson Kroymet.

Och publiken skulle naturligtvis infinna sig, det var jag säker på. Ja, det vill säga, det var jag säker på ändå tills min familj blev införmerad om planerna – de var mindre entusiastiska: "Du tror du? De kommer int en enda människa! Vem tror du vill se dina gamla saker?"

"Va då?? Int en enda människa? Ha, ha, det ska vi få se, era glöddödarer!"

Jag är van vid dylika motbagg och slog dövrans till, gick in på nätet och fyllde glatt och villigt i anmälningöpanletter, där man frågade vad jag hade att visa. Nå, ett och annat – väggar, hyllor och lådor fulla med allsköns gamla, nittita föremål från när och fjärran.

Jag grep mig verket an, vände upp och ner på huset. Sorterade, funderade och planerade. När jag fick ögonen på min (Svenskfilands vackraste) byggedrökt från Hounkär tänkte jag att den kunde glädja gästerna. Jag fick läna en provvodka av en vänlig dam från en klädbutik på Köpmansgatan i Pargas och byggedrökten satt perfekt på dockan!

MIN TIDIGARE NÅGOT motsträvige man, som mest "av princip" är motsträvig i början (man vet ju aldrig vad från hitan på) uppsatte plömligt sina sista konstverk: ett manshuvad av trä fäsett med en grylock modell styrre till han.

Den gubben placerade han på trappan och skrev välkommen. Min rara svärdotter råkade och bad mig sätta på ugnen, hon ville att det skulle dofta nygräddade bullar när gästerna ankomde.

För nu var det dags. Klockan närmade sig elva, allt var klart och nu infann sig Ågren med full kraft. Tänk om ingen kommer! Det sade jag inre högt och jag försökte trösta mig med att vår Herre nog, i sin himmel hade sett med vilken kärlek och entusiasm jag hade planerat galleriet. Och jag visste, via Facebook, att vi åtminstone skulle få besök av två personer.

OCH PRICK KLOCKAN 11.00 infann sig de flesta två gästerna och så fortsatte det hela dagen till klockan 15.00. Det kom 23 underbara, intresserade människor och min man och jag blev helt uppslukade av att berätta.

Om det flera hundraåriga träåret som talar sitt hemlighetsfulla språk. Om vårt äldsta daterade föremål – en hyvel från 12 december 1775 – hittad på min mans hemgård Stens. Om min ärs lilla utslinna sko som jag fått arva. Och så vidare, och så vidare.

Ja, det var en helt fantastisk dag! En lyckad dag! En kärleksfull dag!

Den 20-4-1903 skrev Gustaf Widén en krönika i Huset som hette "Tingens själ". Min far, uppmanad under fattiga förhållanden på en skolgård, visade stor vördnad för sitt barndomsbarn och hemmets gamla föremål, ingenting fick slängas eller förestas. Denna vördnad gjorde stort intryck på mig och jag ärvde den vördnaden. Gustaf Widéns krönika högläste jag för fader Uno och vill här citera några rader:

"Vi lever omgivna av ting, som är döda ändå (tills vi) fyller dem med liv. Jag, en samlarnatur, är rodd av att systematisera och komplettera, antingen det är fråga om gamla böcker, vykort eller allmogeföremål.

När min hand smicker den gamla trähyveln som jag hittade i en vindskrobb vet jag att avtryck från förfädersnas händer gjort osynliga spår i trädet. Döda sedan länge lever de som fört mig vandrat längs byvägen kvar någonstans, som en del av mina tankar och förnimmelser."

OM TINGENS BRUK och kärhet skriver Bo Carpelan i en juropfylld dröm. Kanske han tänkte på den spilkam där plattresten vspades i min barnöden medan den juvliga doften fyllde köket. Jag behöver bara föreställa mig kärlets

MAKEN TILL KONST. Makers senaste konstverk: ett manshuvad av trä försatt med ett grylock, modell större, till högt.

form för att hushållnets gärfulla minnesbilder skall tröda i funktion.

Det handlar om livet grundvillkor. Någon har levt före mig, någons händer skall ansluta den vita postlinnsåken långt efter att jag är borta.

Vem påstod att tingen saknar själ?

Ja, inte jag i alla fall, jag skriver under vartenda ord i Gustaf Widéns krönika, den passar som hand i handske in på hur det känns att vara "Gallerist för en dag."

och glädjen att för intresserade människor få berätta om gamla, använda sköna ting. Ting med själ!

Siv Fagerlund

f) Vandringar

Konstvandringar och –guidningar ordnades på olika håll. Det verkar vara ett fungerande och omtyckt koncept. Åbopromenaderna lockade inte så många deltagare, men de som deltog var i stället mycket intresserade. Fotovandringen måste tyvärr annulleras pga samarbetspartens tidsbrist.

g) Utställningar

Specifika VårKultur-utställningar ordnades inte, utan aktuella utställningar som ordnades under VårKultur-tiden togs med i programmet och marknadsfördes. Det finns ingen uppföljning på om utställningarna lockade flere människor än vanligt.

h) Bildprat

Konceptet med bildprat i Pecha Kucha-stil fungerade bra och upplevdes positivt av både bildpratare och åhörare. Bildpratet ordnades i samarbete med fotocentrum Peri. Utrymmena är trevliga och lämpar sig i övrigt bra för dylika program, men akustiken är tung och ekande. Evenemanget i Åbo lockade få besökare, kanske tidpunkten inte vara bra (dagen före Valborgsmässoafton) eller vädret (ösregn) avskräckte. Pecha Kucha-termen kan inte användas, och bildprat kanske inte säger tillräckligt om vad det är. Bildprat kunde gärna ordnas igen, men en lämplig lokal borde hittas och evenemanget borde brandas tydligare.

i) Övrig verksamhet

Annat som ordnades inom VårKultur-temat var visningar av Jan-Erik Anderssons helhetskonstverk "Life on a Leaf", öppet hus på ArtBank i Pargas, det interaktiva nålhålskameraevenemanget Black Kaffinobox III där allmänheten hade möjlighet att fotografera med ett kaffepaket samt presentation av projekt "Hembygdsfönstret" med konstnärerna Arja-Maarit Puhakka och Susanne Montag-Wärnå.

Programmet med besökarsiffror i bilaga 1.

Marknadsföring och information

Grafisk utformning

För temat utarbetade bildkonstnär Reima Honkasalo grafiskt material som användes för att illustrera temat i annonser, informations-tidningen, på webben, sociala media och på olika informationsblad.

Bilaga i ÅU

För tredje året i rad beslöt man göra en annonsbilaga i ÅU för att uppmärksamma projektet. Bilagan gjordes 8-sidig och innehöll information om programmet och artiklar i anslutning till temat. Bilagan distribuerades med ÅU:s meganummer den 20 mars 2015. Dessutom togs ett särtryck på 500 exemplar och på ÅU:s webb fanns en länk till en webbversion av tidningen. ÅU-bilagan hade ett mångsidigt innehåll, men det är svårt att veta hur många som läser den. Ett problem är tidpunkten för publicering: tidningen utkom nästan två månader före det sista evenemanget och informationen faller därmed lätt i glömska.

Webbsidan och sociala media

Sydkusten upprätthåller sedan 2012 webbplatsen www.varkultur.fi. På webbplatsen samlas aktuell information om VårKultur, men där finns även information om tidigare års satsningar.

På Facebook har arbetsgruppen dels en intern, sluten diskussionsgrupp för planering och en allmän grupp för information om händelser och evenemang: www.facebook.com/varkultur. Facebook användes flitigt för att göra reklam för olika evenemang. Instagram användes framför allt för bildkampanjen #konstochkonstigheter men användes även i viss mån för att puffa olika evenemang.

Marknadsföringskort

Marknadsföringskort utformades som en "ram" för att se på omvärlden med. Korten trycktes upp i 1500 exemplar och delades ut i olika sammanhang. Praktikant Jimmy Lindberg testade att använda korten i olika barngrupper, vilket visade sig fungera mycket väl.

Övrigt

Övriga informationskanaler som använts flitigt är e-post och nätportalerna Kulturpost och Kulturforum. Kontakten till pressen har varit flitig och både helheten och enskilda evenemang har fått synlighet i olika notiser och tidningsartiklar, främst Åbo Underrättelser, Pargas Kungörelser och Annonssbladet. Radio Vega Åboland har uppmärksammat VårKultur i flera omgångar.

I marknadsföringsbudgeten för VårKultur har inte funnits plats för regelrätta annonser och har därför enbart ingått i Pargas stads egen informationstidning NYTT. Därutöver har samarbetsparterna i viss mån annonserat om olika händelser.

Ekonomi

Samarbetet har i det stora hela byggts på att parternas egna arbetsinsatser utgör egen finansiering.

Det stöd som arbetsgruppen fått från dels Martha och Albin Löfgrens kulturfond och från Centret för konstfrämjande i egentliga Finland har närmast gått till köptjänster och löner för konstnärer och inledare, material, priser i tävlingar samt marknadsföring. Arbetsgruppen har stått för de gemensamma satsningarna och för koordinering och marknadsföring, medan de enskilda arrangörerna har finansierat sina egna evenemang.

Kommunerna deltog i finansieringen av informationstidningen.

Avslutning

Avslutningsvis kan man konstatera att temat var inspirerande och engagerade många deltagare. Idéerna som kom fram vid idéseminariet i september var många och flera av dem kunde utvecklas och förverkligas. VårKultur har dessvärre små resurser och måste begränsa programmet utgående från detta. Förhoppningsvis kan flera av idéerna förverkligas i andra sammanhang.

Målen för satsningen uppfylldes även detta år och man kunde testa nya koncept och samarbeten. Processer startades upp, diskussion fördes på många plan och den visuella konsten fick extra synlighet.

Bilaga 1

Tid	Program	Plats/medarrangör	Antal deltagare
7.4	Vernissage "Sagens ljud, form och färg"	Ordkonstskolan, hanttis, barnkonstskolan	10 deltagare
9.4	Berättarcafé, Åbo		3 deltagare
11.4	Konstguidning, Observatoriet i Åbo	Stiftelsen ÅA	Uppgifter saknas
11.4	Öppet hus, ArtBank		150 besökare
12.4	Guidning i Life on a Leaf, Åbo		20 deltagare
13.4	Så mycket vackrare, Pargas		35 deltagare
14.4	Så mycket vackrare, Kimito		10 deltagare
15.4	Guidning i Life on a Leaf, Åbo		20 deltagare
16.4	Så mycket vackrare, Åbo		10 deltagare
	Så mycket vackrare, omröstning	58 på plats och 24 via webben	82 röster
	#konstochkonstigheter		Ca 25 deltagare
18.4	Konstguidning, Observatoriet i Åbo	Stiftelsen ÅA	Uppgifter saknas
21.4	Hembygdsfönstret presenterades	Twotoo nainen	10 deltagare
	DIY-tivoi		550 besökare
23.4	Arkitekturvandring, Pargas		40 deltagare
28.4	Åbopromenad		7 deltagare
29.4	Bildprat på Peri	Fotocentrum Peri	15 personer
5.5	Åbopromenad		7 deltagare
5-7.5	Fota med kaffepaket	Åbolands hantverk/HGH	13 besökare
9.5	Gallerist för en dag		13 gallerister/ ca 200 besökare
9.5	Konstguidning på Ett hem, Åbo	Stiftelsen ÅA	Uppgifter saknas